

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 4/10
11.03.2010. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Стојана Јокића, председника већа, Михаила Рулића и Мирјане Ђерасимовић, чланова већа, у спору по тужби тужиоца В.М. из Б.1, чији је пуномоћник М.В. адвокат из Б.2, против туженог Приватног предузећа за прераду и промет Г. д.о.о. из З., ради накнаде штете у износу од 13.500.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег трговинског суда са седиштем у Београду Пж. бр. 2819/07 од 10.04.2008. године, у седници већа одржаној дана 11.03.2010. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца В.М. из Б.1 изјављена против пресуде Вишег трговинског суда са седиштем у Београду Пж. бр. 2819/07 од 10.04.2008. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Трговинског суда у Београду П. број 4108/04 од 25.01.2007. године у ставу првом изреке одбијен је приговор пресуђене ствари истакнут од стране туженог, као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да му тужени плати износ од 13.500.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом. Ставом трећим одлучено је о трошковима тако што је тужилац обавезан да туженом плати износ од 233.900,00 динара док је у преосталом делу захтев туженог за накнаду трошкова до износа од 850.000,00 динара одбијен.

Виши трговински суд са седиштем у Београду, пресудом Пж. бр. 2819/07 од 10.04.2008. године одбија као неосновану жалбу тужиоца и потврђује првостепену пресуду у ставу II и III изреке.

Против другостепене пресуде тужилац изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени у одговору на ревизију оспорава ревизијске разлоге и предлаже да се иста одбије као неоснована.

Републички јавни тужилац се о изјављеној ревизији није изјаснио.

Ревизијски суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 399. ЗПП и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужиоца није основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом тужиоца указује на учињену битну повреду из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП. Изрека побијане пресуде није неразумљива а у истој су дати разлози о свим одлучним чињеницама који нису нејасни и међусобно противречни.

У спору по тужби тужиоца првостепени суд је утврдио:

Решењем Привредног суда у Београду од 28.12.1989. године извршен је упис оснивања приватног предузећа за прераду и промет Г. д.о.о. Уговор о оснивању наведеног предузећа закључило је шест оснивача дана 22.12.1989. године. У складу са чланом 5. Уговора, предузеће је основано са почетним капиталом од 755.000,00 ондашњих динара а улог тужиоца је био 370.000,00 ондашњих динара и то 20.000,00 ондашњих динара новчани а 350.000,00 динара неновчани улог. Чланом 6. и 7. уговора оснивачи су се обавезали да средства из члана 5. уговора пренесу на предузеће. Управни одбор предузећа сачињен од три оснивача је дана 17.08.1993. године донео одлуку о искључењу тужиоца из туженог предузећа с тим да се његов оснивачки улог распореди на преостале осниваче у једнаким деловима а да ће се адекватна накнада искљученом оснивачу извршити накнадно. На основу те одлуке тужилац је брисан као оснивач решењем Привредног суда у Београду Фи. број 13266/93 од 30.08.1993. године. Тужбом од 14.03.1993. године тужилац тражи утврђење ништавости уписа брисања тужиоца као оснивача туженог. Евентуалним захтевом од 17.01.2002. године тражи обавезивање туженог на исплату износа од 13.500,000,00 динара што представља вредност његовог удела у предузећу са припадајућом каматом. Врховни суд Србије је решењем Прев. 133/04 од 08.07.2004. године усвојио ревизију тужиоца и

укинуо првостепену и другостепену пресуду а тужбу којом тражи утврђење ништавости уписа брисања тужиоца као оснивача туженог одбацио као неблаговремену. Пресудом Привредног суда у Београду П. број 4858/96 од 13.11.1996. године правоснажно је одбијен тужбени захтев тужиоца за утврђење сувласништва на покретној и непокретној имовини туженог и на потраживањима и оствареној добити. Тужилац је свој евентуални тужбени захтев усмерио на накнаду вредности свог удела у туженом предузећу. Одлука о искључењу из друштва је тужиоцу непосредно уручена дана 01.09.1993. године. Тужилац је о брисању уписа промене која је извршена решењем Привредног суда у Београду Фи. број 31266/93 од 30.08.1993. године сазнао на расправи одржаној дана 03.02.1994. године пред Четвртим општинским судом.

Првостепени суд одбија евентуални тужбени захтев тужиоца за накнаду вредности његовог удела у туженом предузећу са образложењем да је овако постављени захтев застарео сходно члану 102. Закона о предузећима.

С обзиром на тако утврђено чињенично стање правилно је другостепени суд применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду којом је одбијен захтев тужиоца за накнаду вредности његовог удела у туженом предузећу, у износу опредељеном у тужбеном захтеву.

Ревизијом тужиоца се неосновано указује да је материјално право погрешно примењено.

Чланом 102. Закона о предузећима прописано је:

„1) Потраживања чланова и акционара по основу тог својства према предузећу застаревају у року од три године од дана доспелости ако савезним законом није за поједина потраживања друкчије прописано.

2) Потраживања поверилаца предузећа према члановима и акционарима застаревају у року од три године од дана престанка предузећа или од дана престанка својства члана односно својства акционара ако савезним законом за поједина потраживања није одређен други рок застарелости.

3) Одредбе става 1. и 2. овог члана примењују се и на потраживања предузећа према члановима и акционарима по основу тог својства.

Одлука туженог предузећа о искључењу тужиоца број 814/1 донета је дана 17.08.1993. године а тужиоцу је непосредно уручена 01.09.1993. године.

Ревидент у ревизијским разлозима изражава супротан правни став од израженог става другостепеног суда. Истиче да има право да у смислу члана 389. Закона о предузећима захтева од туженог накнаду процењене вредности удела у предузећу из кога је искључен, и да такво потраживање застарева у општем застарном року од 10 година из члана 371. Закона о облигационим односима.

Супротно ревизијским разлозима и ставу израженом у ревизији на коме је тужилац устрајавао до закључења главне расправе а потом и у жалбеним разлозима, ревизијски суд сматра да су нижестепени судови добро одлучили о тужбеном захтеву одбијањем истог. Тужбени захтев је требало одбити јер је утужено потраживање застарело. Застарело у смислу већ поменути одредбе члана 102. Закона о предузећима који се има применити на материјално-правни однос странака. Погрешно ревидент сматра да се на материјално-правни однос странака мора применити одредба члана 371. Закона о облигационим односима и застарни рок од 10 година. Рокови застарелости из општег закона се не примењују у материјално-правним односима странака чији односи су уређени другим законом исте правне снаге. Други закон исте правне снаге као што је Закон о облигационим односима је раније важећи Закон о предузећима. Поменути закон је као други специјални закон у општим - заједничким одредбама у делу првом у члановима 1-104. прописао и рокове застарелости у већ поменутом члану 102. Други рокови застарелости у овом специјалном закону нису прописани. Обзиром на ту чињеницу застарелост прописана у члану 102. специјалног закона примењује се на све материјално-правне односе странака чија права и обавезе уређује овај закон као специјални закон. Следом реченог право тужиоца на накнаду процењене вредности удела по основу искључења из друштва прописано у ставу 1. члана 389. специјалног закона застарева као и потраживања из члана 102. закона. Заједничке - опште одредбе прописане у члану 102. специјалног закона примењују се и на право прописано у члану 389. став 1. специјалног закона која одредба је у специјалном закону систематизирана као посебан други део закона. Стога се на материјално-правни однос странака применом члана 23. Закона о облигационим односима не може применити одредба из члана 371. истог закона и застарни рок од 10 година.

Како не постоје ревизијски разлози тако ни они на које се пази по службеној дужности ревизијски суд је на основу овлашћења из члана 405. став 1. ЗПП одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа-судија

Стојан Јокић, с.р.